

27 Μαρτίου, 1996

[ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσείων,

v.

ΣΑΒΒΑ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΗΛΙΑ,

Εφεσίβλητου.

(Ποινική Έφεση Αρ. 6055).

Δικαίωμα έφεσης εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα — Κατά πόσο
υπάρχει τέτοιο δικαίωμα εναντίον απορριπτικής απόφασης Επαρ-
χιακού Δικαστηρίου για έκδοση ενταλμάτων σύλληψης και έρευνας
— Εφαρμοστέες αρχές.

5

Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα, Άρθρο 11 — Κατοχυρώνει το
απαραβίαστο του δικαιώματος της προσωπικής ελευθερίας — Κα-
τά πόσο το πιο πάνω άρθρο καθιερώνει δικαίωμα έφεσης.

10

Λέξεις και Φράσεις — “Πάσα κατά τα ανωτέρω απόφασις του δικα-
στού υπόκειται εις έφεσιν”, στο Άρθρο 11.6 του Συντάγματος.

Έφεση — Η θεσμοθέτηση δικαιώματος έφεσης, ανάγεται στη Νομοθε-
τική Εξουσία.

15

Η έκδοση εντάλματος σύλληψης και έρευνας της οικίας του εφε-
σίβλητου ζητήθηκε μέσα στα πλαίσια διερεύνησης υπόθεσης κακό-
βουλης ζημίας που προκλήθηκε σε περιουσία στα Κάτω Πολεμίδια.
Το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση λόγω ανεπάρκειας
της μαρτυρίας στην ένορκη δήλωση που τη συνόδευε.

20

Εφεσιβάλλοντας την απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου, ο
Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, εισηγήθηκε ότι υπάρχει δικαίωμα
έφεσης εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα όταν οι σχετικές πρόνοι-
ες της Ποινικής Δικονομίας δεν περιέχουν ρητή απαγόρευση τέτοι-
ου δικαιώματος. Προς τεκμηρίωση της εισήγησής του επικαλέσθη-
κε απόφαση στην οποία το Εφετείο αποφάνθηκε ότι το διάταγμα

25

για παράταση κράτησης αυτοκινήτων ήταν εφέσιμο γιατί το θέμα συσχετίστηκε και παραλληλίστηκε με διάταγμα προσωποκράτησης - Και ότι για τέτοιο διάταγμα, το Άρθρο 11(6) του Συντάγματος προβλέπει δικαίωμα έφεσης.

5

Ο δικηγόρος του εφεσίβλητου επικαλέστηκε τα Άρθρα 131(1) και 137(1) του Κεφ. 155, συνταγματικές πρόνοιες και διεθνείς συμβάσεις και υπέβαλε ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, εκδηλώθηκε τάση για περιορισμό και συρρίκνωση του δικαιώματος έφεσης.

10

Το Εφετείο απέρριψε την έφεση και αποφάνθηκε ότι:

1. Η απόφαση που επικαλέσθηκε ο εφεσίβλητος έχει χαρακτήρα *obiter dictum* και κατά συνέπεια δεν είναι δεσμευτική επί του θέματος που εγείρεται.
2. Το Άρθρο 11(2)(γ) του Συντάγματος δεν καθιέρωσε δικαίωμα έφεσης. Εξαιρέση αποτελεί η παράγραφος 6 του ίδιου άρθρου που αφορά τις διάφορες φάσεις προφυλάκισης χωρίς να θεσπίσει δικαίωμα έφεσης για άλλες περιπτώσεις.
3. Το Άρθρο 131(1) του Κεφ. 155 προβλέπει ότι δεν επιτρέπεται έφεση από απόφαση ή διάταγμα ποινικού δικαστηρίου εκτός στις περιπτώσεις που ορίζει ρητά ο νόμος. Η πρόνοια του Άρθρου 25(2) του περί Δικαστηρίων Νόμου, ότι κάθε απόφαση Δικαστηρίου που ασκεί ποινική δικαιοδοσία υπόκειται σε έφεση, τελεί υπό την αίρεση του Κεφ. 155. Το Άρθρο 137(1) του Κεφ. 155 καθορίζει εξαντλητικά πότε και ποιες πρωτοβάθμιες αποφάσεις μπορεί να εφεσιβάλλει ο Γενικός Εισαγγελέας. Το δικαίωμα του αυτό, δεν καλύπτει την παρούσα απόφαση.

15

20

25

30

Η έφεση απορρίπτεται λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

35

Ροδοσθένους και Άλλος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (1961) Α.Α.Δ. 48,

Concrete Mix Ltd ν. Αστυνομίας (1991) 2 Α.Α.Δ. 360,

40

Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ν. Λαζαρίδη και Άλλου (1992) 2 Α.Α.Δ. 8,

Healey ν. Ministry of Health [1954] 3 All E.R. 449,

Χριστοδούλου και Άλλος ν. Αστυνομίας (1993) 2 Α.Α.Δ. 443,

Γιωρκάτζης και Άλλος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (1971) 2 Α.Α.Δ. 229.

5 Έφεση.

Έφεση από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού που δόθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου, 1995 (Αρ. 653/95) με την οποία απορρίφθηκε αίτησή του για έκδοση ενταλμάτων έρευνας και σύλληψης του εφεσίβλητου.

A. M. Αγγελίδης, Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, για τον Εφεσίοντα.

15

A. Ευτυχίου, για τον Εφεσίβλητο.

Cur. adv. vult.

20 ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την ομόφωνη απόφαση του δικαστηρίου θα δώσει ο δικαστής Σ. Νικήτας.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Αστυνομικός του Τμήματος Ανίχνευσης Εγκλημάτων της Αστυνομίας Λεμεσού ζήτησε την έκδοση εντάλματος σύλληψης του εφεσίβλητου· επίσης και εντάλματος έρευνας της κατοικίας του στα Κάτω Πολεμίδια. Με σκοπό τη διευκόλυνση της διερεύνησης υπόθεσης κακόβουλης ζημίας που προκλήθηκε σε περιουσία στο χωριό. Η δικαστής του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού, που επιλήφθηκε της αίτησης, την απέρριψε. Έκρινε τη μαρτυρία, που εκτέθηκε στην ένορκη δήλωση του αστυνομικού οργάνου και συνόδευε την αίτηση, ανεπαρκή. Ο Γενικός Εισαγγελέας εφεσίβαλε την απόφαση για ένα μόνο λόγο: ότι ενόψει της μαρτυρίας που δόθηκε, το πρωτόδικο δικαστήριο άσκησε τη διακριτική εξουσία που έχει στο προκείμενο λανθασμένα.

35

Το θεμελιακό θέμα γύρω από το οποίο περιστράφηκε η συζήτηση ήταν προδικαστικό και αφορούσε τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου αυτού. Μας το έθεσε ευθύς εξ αρχής ο κ. Ευτυχίου. Ήταν η θέση του, που επιχείρησε να θεμελιώσει μέσα από τα νομοθετικά κείμενα, ιδιαίτερα τα άρθρα 131 (1) και 137 (1) του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155 και τη νομολογία ότι ο Γενικός Εισαγγελέας δεν έχει, σε περιπτώσεις σαν και αυτή που εξετάζουμε, δικαίωμα να ασκήσει έφεση. Η ανάπτυξη του κάλυψε και τις σχετικές συνταγματικές πρόνοιες και επεκτάθη-

40

κε σε διεθνείς συνθήκες που ενσωματώθηκαν στο εσωτερικό μας δίκαιο με τον οικείο κυρωτικό νόμο: ν. 39/62 για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση της Ρώμης για την προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ν. 14/69 για το Διεθνές Σύμφωνο περί Αστικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών (ημερ. 16/12/66). Η τάση, υπέβαλε ο δικηγόρος του εφεσιβλητου, όπως εκδηλώθηκε στη νομολογία, είναι να περιορισθεί και συρρικνωθεί το δικαίωμα έφεσης. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που ο νόμος δίνει ρητά στο Γενικό Εισαγγελέα αυτό το δικαίωμα στις οποίες οριστικά δε συγκαταλέγεται η παρούσα. 5 10

Ο κ. Αγγελίδης συμφώνησε πως από καμιά διάταξη δεν προκύπτει άμεσα πως ο Γενικός Εισαγγελέας μπορεί να εφεσιβάλλει απορριπτική απόφαση Επαρχιακού Δικαστηρίου για την έκδοση ενταλμάτων σύλληψης και έρευνας. Ωστόσο πρότεινε ότι, από τη νομολογία που παρέθεσε, μπορεί να συναχθεί ευρύτερος κανόνας ότι η θέση αυτή είναι σωστή μόνο για τις περιπτώσεις που οι σχετικές πρόνοιες της Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 137(1)) ρητά αποκλείουν τη χρήση του ένδικου μέσου της έφεσης από το Γενικό Εισαγγελέα. Όταν δεν περιέχουν ρητή απαγόρευση είναι δυνατή η αναγνώριση της ύπαρξης δικαιώματος. Και παραλλήλισε την παρούσα με τις περιπτώσεις απόλυσης κρατουμένου με εγγύηση γιατί ούτε σε αυτές ο νόμος δίνει ρητά αυτό το δικαίωμα. Μολοντούτο το δικαίωμα υφίσταται και ασκείται από την εποχή που αποφασίστηκε η **Α. Ροδοσθένους και Άλλος v. Δημοκρατίας** (1961) Α.Α.Δ. σελ. 48, παρά την απουσία σχετικής συσταγματικής ή νομοθετικής πρόνοιας. 15 20 25

Για να στηρίξει την άποψή του ο δικηγόρος της Δημοκρατίας μας ανέφερε και την υπόθεση **Concrete Mix Ltd. v. Αστυνομίας** (1991) 2 Α.Α.Δ. 360. Αφορά το άρθρο 32(1) του Κεφ. 155, το οποίο προβλέπει για τη διάθεση αντικειμένων που κατασχέθηκαν από την Αστυνομία με ένταλμα έρευνας. Στο δικαστήριο παρέχεται διακριτική εξουσία να αποφασίζει για την τύχη τους μέχρι την περάτωση της ποινικής διαδικασίας. Το διάταγμα για παράταση της κράτησης 7 αυτοκινήτων εφεσιβλήθηκε. Το Εφετείο αποφάνθηκε παρεμπιπτόντως ότι το διάταγμα ήταν εφέσιμο γιατί το θέμα συσχετίστηκε και παραλλήλιστηκε με το διάταγμα προσωποκράτησης. Και για τέτοιο διάταγμα το ίδιο το Σύνταγμα προβλέπει δικαίωμα έφεσης: άρθρο 11.6. 30 35 40

Παραθέτουμε παρακάτω τη σκέψη του δικαστηρίου που, επαναλαμβάνουμε, είχε το χαρακτήρα obiter dictum. Δεν ήταν με άλλα λόγια μέρος της αιτίας της απόφασης (ratio decidendi)

όπως είναι φανερό από την ανάγνωση των σχετικών παρατηρήσεων στη σελ. 366:

5 “Είμαστε της γνώμης, χωρίς να αποφασίζουμε οριστικά το θέμα εφόσον δεν εγείρεται προς απόφαση, ότι διάταγμα που εκδίδεται βάσει του άρθρου 32(1) μπορεί να εφεσιβληθεί για τους ίδιους λόγους που χωρεί έφεση εναντίον διατάγματος προσωπικοκράτησης. Και όπως κάθε άλλη δικαστική διαταγή, 10 μπορεί επίσης να αναθεωρηθεί βάσει των προνομιακών ενταλμάτων αν συντρέχουν οι αναγκαίες προϋποθέσεις.”

Η πραγμάτευση του θέματος μπορεί να έχει ως αφετηρία το άρθρο 11 του Συντάγματος. Η προσωπική ελευθερία είναι απαραίτητη. Κανένας δεν μπορεί να τη στερηθεί εκτός των περιπτώσεων και με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος: άρθρο 11(2). Η σύλληψη ή κράτηση ατόμου είναι συνταγματικά θεμιτή για την προσαγωγή του “ενώπιον της κατά νόμον αρχής” και εφόσον στοιχειοθετείται εύλογη υπόνοια ότι διέπραξε αδίκημα: άρθρο 11(2)(γ). Όμως η πρόνοια αυτή δεν καθιέρωσε δικαίωμα έφεσης. 15 Μόνη εξαίρεση αποτελεί η παράγραφος 6 του ίδιου άρθρου που αφορά τις διάφορες φάσεις προφυλάκισης. Η καταληκτική πρόταση της παραγράφου 6 παρέχει το δικαίωμα ρητά: “πάσα κατά τα ανωτέρω απόφασις του δικαστού υπόκειται εις έφεσιν”. Η φράση “κατά τα ανωτέρω” δεν αφήνει περιθώρια για παρερμηνεία. Αναφέρεται στις διάφορες πτυχές της προφυλάκισης χωρίς να βγαίνει από τα όρια της παραγράφου αυτής για να θεσπίσει δικαίωμα έφεσης για τις άλλες περιπτώσεις. 20 25

30 Στην υπόθεση *Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ν. Χριστάκης Μιχαήλ Λαζαρίδη και Άλλου* (1992) 2 Α.Α.Δ. 8, τονίστηκε ότι “.....η θεσμοθέτηση δικαιώματος έφεσης ανάγεται στη Νομοθετική Εξουσία”. Ο δικαστής Λόρδος *Parker στη Healey v. Ministry of Health* [1954] 3 All E.R. 449 εξήγησε ότι η άσκηση τέτοιου δικαιώματος είναι “δημιούργημα του νόμου” (A right of appeal is a creature of statute). Βλ. επίσης *Χριστοδούλου και Άλλος ν. Αστυνομίας* (1993) 2 Α.Α.Δ. 443. 35

40 Η βασική νομοθετική αρχή εστιάζεται στις διατάξεις του άρθρου 131 (1). Προβλέπει ότι δεν επιτρέπεται έφεση από απόφαση ή διάταγμα ποινικού δικαστηρίου εκτός στις περιπτώσεις που ορίζει ρητά ο νόμος. Ας σημειωθεί πως η πρόνοια του άρθρου 25 (2) του περί Δικαστηρίων Νόμου, ότι κάθε απόφαση δικαστηρίου που ασκεί ποινική δικαιοδοσία υπόκειται σε έφεση, τελεί υπό την αίρεση του Κεφ. 155. Το άρθρο 137 (1) καθορίζει

εξαντλητικά πότε και ποιές πρωτοβάθμιες αποφάσεις μπορεί να εφεσιβάλλει ο Γενικός Εισαγγελέας. Αυτό συμπληρώνει το πλέγμα των διατάξεων που διέπουν και συνέχουν το σύστημα υποβολής εφέσεων από την εισαγγελική αρχή.

5

Ο συλλογισμός του κ. Αγγελίδη έχει ως έρεισμα την υπόθεση **Γιωρκάτζης και Άλλος ν. Δημοκρατίας** (1971) 2 Α.Α.Δ. 229. Προβλήθηκε το ίδιο ελιχείρημα αλλά δεν επικράτησε. Δε συνάγεται από την απόφαση εκείνη η αρχή δικαίου που εισηγείται ο κ. Αγγελίδης. Το θέμα τέθηκε ως εξής:

10

“Counsel for the Appellants submitted that we possessed jurisdiction to entertain these appeals even in the absence of any specific statutory provision to that effect. He contented in this respect that though no provision for an appeal against a decision refusing bail exists in the relevant part - Part V - of Cap. 155 yet such an appeal was entertained, after the coming into force of Law 14/60, in the case of **Rodosthenous and Another v. The Police** (1961) C.L.R. 50.”

15

20

Η κατάληξη του σκεπτικού της απόφασης, αντίθετα με την εισήγηση που έγινε, δείχνει πως το δικαίωμα έφεσης από απόφαση που αφορά την απόλυση με εγγύηση έχει έγκυρο νομοθετικό έρεισμα:

“So, it cannot be said that in the Rodosthenous case (*supra*) an appeal against a refusal of bail was entertained without statutory provision existing for the purpose, as required under section 131(1) of Cap. 155.”

25

Όλα αυτά μας πείθουν ότι, υπό τις συνθήκες που περιγράψαμε, δεν παρέχεται δικαίωμα έφεσης στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Συνεπώς η έφεση απορρίπτεται για έλλειψη δικαιοδοσίας.

30

Η έφεση απορρίπτεται.